

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 16CoP/5/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6321201112
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 04. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Štefan Baláž
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2022:6321201112.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Štefana Baláža a členov senátu sudcov JUDr. Ivica Hanuskovej a JUDr. Alexandra Mojša v právnej veci starostlivosti o maloleté deti Y., Q., nar. XX. XX. XXXX a I., nar. XX. XX. XXXX, bytom ako matka, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny H., detí otca I. Y., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom N. XXX, t. č. N., I. XXX, zastúpeného JUDr. Katarínou Barlovou, advokátkou, advokátska kancelária Banská Bystrica, Bernolákova 6024/56 a matky I. Y., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom XXX XX D., U. 5, v konaní o návrhu otca na úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Brezno č. k. 8P/40/2021-167 zo dňa 14. 10. 2021, takto

rozhodol:

I. Rozsudok okresného súdu p o t v r d z u j e .

II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom okresný súd zamietol návrh otca na novú úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom Y., Q. a I., a rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. Rozhodol tak o návrhu otca zo dňa 12. 05. 2021, ktorým sa domáhal zmeny výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom tak, aby tieto boli jemu zverené do osobnej starostlivosti a ich matka aby bola zaviazaná prispievať na ne výživným, ktorého výšku určí súd. Styk matky s maloletými deťmi navrhol ponechať na dohodu účastníkov.

2. Z vykonaného dokazovania okresný súd zistil, že maloleté deti pochádzajú z manželstva rodičov, ktoré bolo rozvedené na návrh otca rozsudkom Okresného súdu Brezno č. k. 8P/17/2019-113 zo dňa 26. 09. 2019, pričom obe maloleté deti boli zverené do osobnej starostlivosti matky. Ich otca súd zaviazal prispievať na ne výživným, a to na maloletého Q. 100,- € mesačne a maloletého I. 80,- € mesačne a styk otca s maloletými deťmi ponechal na dohodu rodičov. Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňom 26. 10. 2019. V čase rozvodu rodiča maloletých detí mali v bezpodielovom spoluvlastníctve rodinný dom, osobný automobil D. D rok výroby 2010 a osobný automobil D. C., rok výroby 1999. Mali spoločný úver vo výške 35.000,- €. Otec maloletých detí mal vo výlučnom vlastníctve pozemky v katastrálnom území N., bol samostatne zárobkovo činnou osobou, od januára 2019 do júla 2019 dosiahol priemerný hrubý mesačný príjem 983,- €, poberal prídavky na obe maloleté deti a uplatňoval si na ne aj daňový bonus. Býval so svojou matkou v jej rodinnom dome, o ktorý sa staral. Po nebohom otcovi mu zostali hospodárske zvieratá 4 kravy a 11 prasiat, o ktoré zabezpečoval starostlivosť. Do domácnosti s matkou prispieval nákupmi, prípadne matke natankoval auto. Matka maloletých detí v čase rozvodu výlučne vlastný majetok nemala, pracovala v X. N. H. SD, prevádzka C. s priemerným čistým mesačným zárobkom 531,97 €, bývala spolu so synmi v rodinnom dome, ktorý bol v bezpodielovom spoluvlastníctve s otcom maloletých detí. V čase predošlého rozhodovania maloletý Q. mal XX rokov, navštevoval 8.

ročník Základnej školy v H. na C. X a bol registrovaný vo futbalovom klube F. C.. I. I. mal XX rokov, navštevoval 4. ročník Základnej školy v N.. Ďalej súd v konaní zistil, že v súčasnosti sú rodičia maloletých detí rozvedení, deti sú zverené do osobnej starostlivosti matky, ktorá umožňuje deťom neobmedzený styk s ich otcom. Rodičia maloletých detí majú rovnakú prácu, akú mali v čase rozvodu. V konaní pred Okresným súdom Brezno sp. zn. 3C/4/2021 došlo ku schváleniu zmieru uzatvoreného medzi rodičmi súdom ohľadom vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Súd zistil, že obidvaja rodičia majú vytvorené materiálne podmienky na všestrannú starostlivosť o maloleté deti, v starostlivosti matky, ani v starostlivosti otca o maloleté deti v čase, keď sú u neho neboli zistené závažné nedostatky. Podľa názoru okresného súdu je však problém v tom, že rodičia maloletých detí spolu nekomunikujú, otec sám na pojednávaní sa vyjadril, že o to ani nemá záujem, a teda maloletým deťom chýba režim v styku so svojím otcom a tiež sa im nedostáva jednotnej výchovy zo strany obidvoch rodičov.

3. Okresný súd v rozsudku poukázal na to, že zmenu právoplatného rozsudku vo vzťahu k úprave rodičovských práv a povinností k maloletým deťom zákon viaže na zmenu pomerov, pričom musí ísť o zmenu podstatnú a závažnú. Malo by ísť o podstatné zmeny v tých skutočnostiach, ktoré tvorili skutkový základ rozhodnutia o výkone rodičovských práv a povinností. Pri rozhodovaní súd musí prihliadať na záujem obidvoch maloletých detí, najmä na ich citové väzby, vývinové potreby a stabilitu ich výchovného prostredia, ako aj ich právo na zachovanie ich vzťahu k obidvom svojim rodičom. Pokiaľ ide o záujem maloletých detí, podľa názoru okresného súdu tento nemožno vidieť len v tom, že za každú cenu sa musí rešpektovať vytvorený faktický stav. Nebolo by to vhodné najmä vtedy, ak by tento faktický stav bol vyvolaný bezdôvodným nerešpektovaním súdnych rozhodnutí. Maloleté deti samé nemôžu úplne posúdiť, aké výchovné prostredie je v ich záujme, avšak ich názoru súd musí venovať náležitú pozornosť zodpovedajúcu ich veku a rozumovej vyspelosti.

4. Podľa právneho názoru okresného súdu vykonávanie práce otcom maloletých detí on-line v domácom prostredí, jeho starostlivosť v súčasnosti o menej hospodárskych zvierat, ako to bolo v čase rozvodu, nie je podstatnou zmenou, ktorá by odôvodňovala zmenu výchovného prostredia maloletých detí. Rodičia, aj maloleté deti bývajú tak, ako bývali v čase rozvodu. Neobmedzený styk maloletých detí so svojím otcom, a to maloletého Q. aj X - X krát do týždňa a u maloletého I. cca X - X krát do týždňa taktiež nie je tou podstatnou zmenou odôvodňujúcou zmenu pôvodného rozhodnutia o výkone rodičovských práv a povinností k maloletým deťom. Tým, že rodičia maloletých detí sa nedokážu dohodnúť o styku otca s maloletými deťmi, styk je ponechaný na vôľu, ba až svojvôľu maloletých detí, vytvoril sa taký faktický stav, že maloletý Q. je u otca X - X dní do týždňa a maloletý I. X - X dní do týždňa. Obidvaja maloletí mali možnosť vyjadriť sa k situácii tak pred kolíznym opatrovníkom, ako aj priamo na súde a súd ich vyjadreniu venoval náležitú pozornosť. Tak starší Q., ako aj mladší I. súdu uviedli, že aj keď chodia k otcovi, prevažnú väčšinu vecí majú u matky, dokonca sa pred pojednávaním maloletý Q. bol u matky prezliecť. Obidvaja maloletí majú dobrý vzťah k obidvom svojim rodičom, obidvoch majú rovnako radi. Z rodičov za prísnejšiu obidvaja maloletí považujú svoju matku a ani jeden z nich kolíznemu opatrovníkovi a ani súdu neuviedol nedostatky v starostlivosti matky o nich, prípadne otca, keď sú v jeho starostlivosti.

5. Pokiaľ ide o samotné zohľadnenie názoru maloletých detí v konaní, okresný súd poukázal na to, že v zmysle platných právnych predpisov a judikatúry nemožno pripustiť, aby bol v konaní zohľadnený výhradne názor maloletého dieťaťa bez zreteľa na všetky zistené skutočnosti. Záujmom obidvoch maloletých detí je, aby boli v starostlivosti toho z rodičov, ktorý uznáva úlohu a dôležitosť druhého rodiča v ich živote a je presvedčený, že i ten druhý rodič je dobrým rodičom. Po rozpade rodiny s maloletými deťmi nielen etika príbuzenských vzťahov, ale aj zákon zaväzuje deti k povinnosti obidvoch svojich rodičov ctíť a rešpektovať, kým rodičovská zodpovednosť za riadnu výchovu detí je prikázaná obom rodičom, preto obidvaja rodičia maloletých detí by sa mali zjednotiť vo svojich výchovných názoroch a postupoch.

6. Okresný súd vec právne posúdil podľa ust. § 121 zák. č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len CMP), podľa § 38 ods. 1 CMP, podľa § 26 zák. č. 36/2005 Z. z. o rodine (ďalej len Zákon o rodine), podľa článku 5 základných zásad Zákona o rodine, o náhrade trov konania okresný súd rozhodol podľa § 52 a nasl. CMP.

7. Proti rozsudku okresného súdu podal odvolanie v zákonnej 15-dňovej lehote (§ 362 ods. 1 veta prvá CSP) otec maloletých detí. Odvolanie odôvodnil tým, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 365 ods. 1 písm. d/ CSP). Okresný súd nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností (§ 365 ods. 1 písm. e/ CSP) a dospel na základe

vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 365 ods. 1 písm. f/ CSP) a napokon, že rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h/ CSP).

8. Za nesprávne právne posúdenie veci považoval v odvolaní otec maloletých detí skutočnosť, že súd nezistil hmotno-právne podmienky pre zmenu rozhodnutia o výkone rodičovských práv a povinností k maloletým deťom. V rozvodovom konaní manželstva otca maloletých detí a ich matky žiadal otc o zverenie maloletých detí do jeho osobnej starostlivosti a podľa odôvodnenia tohto rozsudku súd vychádzal z toho, že „otec maloletých detí veľa času trávi v práci, teraz mu pribudla ďalšia starostlivosť o statok po nebohom otcovi a deti by pri ňom žili v inom prostredí, nie v tom, v akom žijú doteraz, na aké sú navyknuté v ich spoločnom rodinnom dome“. Je zrejmé, že pri rozhodovaní o zverení maloletých detí do starostlivosti matky súd považoval za podstatné a závažné práve uvedené okolnosti, t. j. pracovnú vyťaženosť otca, starostlivosť o statok, ktorý zdedil po svojom nebohom otcovi a súvisiace sťahovanie maloletých detí v rámci tej istej obce N.. Otec maloletých detí pritom v tomto konaní o zmenu výchovného prostredia maloletých detí poukázal na zmenu svojej pracovnej vyťažnosti, následkom pandémie otec detí vykonáva 80 % práce z domáceho prostredia, poukázal na zmenu v rozsahu starostlivosti o statok po svojom nebohom otcovi, kde z hospodárskych zvierat ostal už len jeden byk, ktorý vyžaduje starostlivosť odhadom v rozsahu 15 minút denne. Poukázal aj na to, že matka maloletých detí sa s nimi sťahuje do obce D.. Tvrdil, že pokiaľ boli vyššie uvedené skutkové okolnosti podstatné a závažné pre zverenie maloletých detí do starostlivosti odporkyne, musí ich zmena mať jednoznačne závažný a podstatný charakter pre zmenu výchovného prostredia maloletých detí. Iným prístupom by došlo k narušeniu rovnosti účastníkov konania a ich právnej istoty.

9. Navyše otec maloletých detí poukázal aj na to, že maloletý Q. trávi v domácnosti otca približne 5 dní v týždni a maloletý I. približne 3 dni v týždni. Navyše maloletý Q. v prítomnosti kolízneho opatrovníka prejavil jednoznačne svoju vôľu bývať u otca je vo veku XX rokov, t. j. vo veku blízkom dospelosti. Otec detí súhlasil s názorom Okresného súdu H., že záujem maloletých detí nemožno vidieť v tom, že za každú cenu sa má sledovať vytvorený faktický stav, avšak tento taktiež nemožno ignorovať a nepripisovať mu žiadnu váhu, resp. neskúmať dôvody tohto stavu. Starostlivosť o maloletého Q. prevažne zabezpečuje fakticky jeho otec, ktorý predpokladá, že maloletý Q. a I. aj napriek rozsudku budú svojho otca aj naďalej vyhľadávať. Navrhovateľ bude aj naďalej zabezpečovať de facto osobnú starostlivosť o nich a naďalej plniť vyživovaciu povinnosť. Pokiaľ bude akceptovaný takýto prístup, má rozsudok podľa navrhovateľa len formálny charakter bez reálnej obsahovej náplne, čo sa týka uplatnenia osobnej starostlivosti o maloletých. Navrhovateľ prejavil svoju obavu aj ohľadom stretávania sa odporkyne s priateľmi a požívania alkoholických nápojov, ako aj z pohľadu avízovaného sťahovania odporkyne. Namietal, že okresný súd pri rozhodovaní prihliadol na súdom schválený súdny zmier v konaní 3C/4/2021, keď uznesenie Okresného súdu H. o súdom zmieri sa stalo právoplatným až dňa 25. 09. 2021, t. j. v čase vydania rozsudku nebola odporkyňa vlastníčkou rodinného domu.

10. Navrhovateľ ďalej v odvolaní namietal, že okresný súd sa obligátne nevysporiadal s prejavenu vôľou oboch účastníkov konania v súvislosti so striedavou osobnou starostlivosťou o maloleté deti. Rozsudok okresného súdu žiadal zmeniť a maloleté deti zveriť do jeho starostlivosti a matke uložiť povinnosť prispievať na ne výživným určeným súdom. Styk matky s maloletými deťmi nežiadal upraviť, tento žiadal ponechať na dohodu účastníkov, alternatívne žiadal rozsudok okresného súdu zmeniť a maloleté deti zveriť do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov v týždennom intervale. Konkrétne podmienky striedavej starostlivosti uviedol v petite návrhu rozhodnutia odvolacieho súdu.

11. Kolízny opatrovník maloletých detí v písomnom vyjadrení k odvolaniu uviedol, že odvolanie považuje za neodôvodnené (zrejme správne nedôvodné). Tvrdil, že za odôvodnené zmeny výchovného prostredia a úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom nemožno považovať zmenu pracovnej vyťažnosti otca, či zmenu v rozsahu starostlivosti otca o statok. V starostlivosti matky o maloleté deti nedošlo k pochybeniu, či zanedbávaniu starostlivosti a problémom je vážny rodičovský konflikt, ktorý prenášajú rodičia na maloleté deti. Matka maloletým deťom umožňovala neobmedzený styk s otcom, čo otec považuje za chaotické. Otec detí sa stal výlučným vlastníkom rodinného domu, kde matka s deťmi stále býva, avšak otec túto skutočnosť využíva na argument, že matka nemá zabezpečené bývanie. Matke zaslal výzvu, v ktorej jej stanovil termín, dokedy sa má z domu vysťahovať, a to napriek tomu, že matka hradí v dome energie a tiež hypotéku a má podľa výzvy otca platiť odplatu za užívanie domu od právoplatnosti schválenia súdneho zmieru dňa 25. 09. 2021 sumu 500,- € mesačne. Otec detí odpojil v dome internet, ktorý deti využívali pri príprave do školy a ktorý hradila matka, čím ohrozil aj vývin

maloletých detí. Matka má zabezpečené bývanie, kupuje si byt v obci D., na tento účel má schválený úver a v priebehu mesiaca december sa z domu vysťahuje. Maloletý Q. sa zdržiava väčšinu času u otca, ale matkinu starostlivosť neodmieta. V domácnosti s matkou a maloletým I. má všetky svoje osobné veci, prespáva pri matke, tiež sa pri nej stravuje a od otca si nosí oblečenie na pranie. Pokiaľ otec namietal, že súd nezohľadnil názory maloletého Q., ktorý sa vyjadril v tom zmysle, že by chcel bývať u otca, maloletý je vo veku, kedy si vyberá, čo je pre neho výhodnejšie a môže túto skutočnosť využívať aj nesprávnym smerom. Rodičia spolu nekomunikujú o potrebách maloletých detí a k výchove maloletých detí majú odlišné postoje. To, že sa správanie maloletého Q. zmenilo nielen k matke, ale aj v škole, bolo preukázané súdu predložením správy triednej učiteľky. Maloletý I. od začiatku trvá na tom, že chce byť v starostlivosti matky a vzťahy medzi súrodencami sú v dôsledku rodičovského konfliktu narušené. Tvrdenie otca, že zmena výchovného prostredia bude mať negatívny vplyv na vývin maloletých detí, nemožno považovať za odôvodnený. Maloletý I. sťahovanie prijíma pozitívne, výhodou pre maloletého Q. je to, že zmenou bydliska dôjde k zjednodušeniu dochádzky do školy a na tréningy. Obec D. je podstatne bližšie k H., kde maloletý Q. navštevuje školu. Vzájomnou dohodou rodičov a rešpektom potrieb maloletých detí by tieto mohli tráviť s otcom víkendy, čím by neboli narušené pozitívne vzťahy tak s otcom, ako aj s ostatnou rodinou otca. Kolízny opatrovník rešpektuje rodičovské práva tak matky, ako aj otca, rodičia však nerešpektujú najlepší záujem maloletých detí a vzájomným konfliktom ohrozujú ich vývin. S návrhom na striedavú osobnú starostlivosť kolízny opatrovník nesúhlasil, nakoľko táto by neplnila svoj účel a nie je v záujme maloletých detí. Medzi rodičmi nie je vzťah založený na vzájomnom rešpekte a úcte a rodičovský konflikt sa stále prehĺbuje. Medzi rodičmi nie je konštruktívna komunikácia, nevedia sa dohodnúť na základných potrebách maloletých detí a vo výchove majú rozdielne názory. Keďže kolízny opatrovník má za to, že nová úprava výkonu rodičovských práv a povinností nie je v záujme maloletých detí, navrhol odvolaciemu súdu rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdiť.

12. K odvolaniu podala písomné vyjadrenie aj matka maloletých detí. Uviedla, že ona vždy otca rešpektovala, nebránila mu v styku s deťmi a mala za to, že aj jemu ide o deti. Skutočnosť je však taká, že otec maloletých detí zmenil rétoriku - prestal komunikovať s ňou a hlavne využíval syna Q. na prácu doma, okolo hospodárstva, platil mu peniaze a benefity (chata, oslavy), čím začali výchovné problémy so synom. Otec výchovu detí nezvláda, na jednej strane tvrdí, že počas dištančného vzdelávania sa im venoval a venuje sa im, na druhej strane poukazuje na zhoršené školské výsledky syna. Svojimi postojmi a benevolentnosťou začal deti využívať a deti využívali to, že on s ňou nekomunikuje a nemali rovnaké výchovné zásady. Otec maloletých detí ju obviňuje z požívania alkoholických nápojov, čo sa však nezakladá na pravde. Ona má svoju bytovú otázku vyriešenú, zabezpečila si bývanie kúpou bytu v obci D.. Otec je síce vlastníkom rodinného domu na základe dohody o zrušení a vyporiadaní BSM, ale je otázne, či do 01. 05. 2022 vyporiada svoj záväzok voči nej. O tom, že koná cielene a účelovo, je aj fakt, že jej poslal výzvu na vypratanie rodinného domu, ktorého bola fakticky spoluvlastníčkou a žiadal od nej nájom nad rámec dohodnutého nájmu 175,- €, ktorý mu riadne podľa dohody vyplatila. Uvedené svedčí o tom, že sa snaží dosiahnuť, že matka zostane s deťmi na ulici. Uviedla, že trvá na zverení detí do jej starostlivosti v zmysle rozsudku súdu o rozvode manželstva, nesúhlasí so striedavou osobnou starostlivosťou, nakoľko po krokoch otca voči nej a deťom nedokážu spolu komunikovať a fakticky ani spolu nekomunikujú. Deťom bude umožňovať pravidelný styk s otcom.

13. Otec maloletých detí v písomnom vyjadrení k vyjadreniu matky odmietol jej tvrdenie o tom, že mal maloleté deti opustiť. Dôvodom rozvodového konania manželstva navrhovateľa a matky maloletých detí bola opakovaná nevera zo strany matky maloletých detí vo vzťahu k navrhovateľovi, ktorý opustil spoločnú domácnosť s ohľadom na maloleté deti a z dôvodu odporúčenia Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny H.. Navrhovateľ sa o maloleté deti riadne stará, deti majú s ním prakticky neobmedzený styk a trávajú u neho veľa času a u neho aj prespávajú. Navrhovateľ už od počiatku v rozvodovom konaní žiadal o zverenie maloletých detí do svojej osobnej starostlivosti, pričom deti mu neboli zverené s ohľadom na jeho vtedajšiu pracovnú vyťaženosť a starostlivosť o hospodárstvo. Vo svojom živote vykonal zásadné zmeny s cieľom získania maloletých detí do osobnej starostlivosti a so zohľadnením faktu, že deti ho vyhľadávajú. Čo sa týka vzájomnej komunikácie, odkázal na svoje predošlé vyjadrenie o tom, že matka maloletých detí opustila spoločné chaty na WhatsAppe a Messengeri a prestala odpovedať na navrhovateľove správy týkajúce sa maloletých detí. Nie je preto pravdou, že by navrhovateľ prestal komunikovať s matkou maloletých detí, ako ona uvádza.

14. Ďalej navrhovateľ odmietol aj tie vyjadrenia matky maloletých detí, že by mal využívať syna Q. na prácu okolo hospodárstva a platiť mu za to peniaze. Navrhovateľ ani nemá hospodárstvo, keďže z

hospodárskych zvierat mu ostal jeden býk. Odmietol aj tvrdenie, že by má dať maloletému Q. peniaze na pobyt na chate. Pre úplnosť uviedol, že bol syna dvakrát na chate skontrolovať, či je všetko v poriadku a okrem toho bol na chate aj dozor dospeléj osoby. Na oslavu pustil maloletého Q. po prísľube matky maloletých detí, že táto pôjde maloletého skontrolovať. To sa však nestalo, nakoľko bola matka v tom čase v miestnej krčme. Navrhovateľ poukázal na zhoršený prospech maloletého I. ale len v súvislosti s tým, že tento sa objektívne učí horšie ako maloletý syn Q.. Navrhovateľ nie je benevolentným, ako sa to snaží prezentovať matka maloletých detí. Deti v konaní pred súdom uviedli, že navrhovateľ reaguje pokojnejšie a matka na ne kričí, to však nie je za žiadnych okolností prejavom benevolencie. S deťmi má výborný vzťah práve pre jeho pokojný postoj, zásadovosť, jednoznačné a jasné vymedzenie hraníc vo výchove, a to, že navrhovateľ je vždy pre maloleté deti k dispozícii a týmto pomáha pri ich dennodenných činnostiach a pestovaní ich aktivít. Poukázal na to, že v konaní predkladal fotografie matky maloletých detí, z ktorých je zrejme, že matka detí sa pravidelne zúčastňuje posedení so svojimi priateľmi v týždňových intervaloch. Uviedol tiež, že vysporiadaním bezpodielového spoluvlastníctva manželov nadobudol do vlastníctva rodinný dom, v ktorom chce naďalej s maloletými deťmi bývať a zabezpečenie adekvátneho bývania pre deti je podľa jeho názoru aj jednou z podmienok pre zverenie maloletých do osobnej starostlivosti.

15. Navrhovateľ k vyjadreniu kolízneho opatrovníka uviedol, že považuje za bizarné jeho vyjadrenie v tom smere, že pracovná vyťaženosť navrhovateľa a starostlivosť o hospodárstvo nie je okolnosťou k zmene výchovného prostredia. Práve tieto dve veličiny boli vyhodnotené v konaní o rozvoze v súvislosti s rozhodovaním o zverení maloletých synov do osobnej starostlivosti matky maloletých ako podstatné. Tvrdil, že nie je pravdou, že by maloletý syn Q. mal všetky svoje osobné veci u matky maloletých detí a mal prespávať u matky a prať si u nej svoje oblečenie. Maloletý syn Q. býva už takmer výlučne u navrhovateľa, chodíva k matke 1 - 2 krát v týždni a oblečenie maloletého syna Q. sa perie v domácnosti navrhovateľa. Ohradil sa aj voči tvrdeniu kolízneho opatrovníka o tom, že má vytvárať tlak na maloletého syna I.. I. I. vyhľadáva navrhovateľa a trávi v týždni u neho aj tri dni. Namietal, že sociálne zisťovanie zo dňa 09. 09. 2021 bolo vykonané na základe podnetu matky maloletých detí a závery boli vyvodené len z tvrdení matky. Nesúhlasil asi s tým, že kolízny opatrovník podsúva ako variantu, aby deti trávili s otcom víkendy. Takýto rozsah styku navrhovateľa a maloletých detí nezodpovedá realite. Maloleté deti sú okrem ostatných dní týždňa aj každý víkend s navrhovateľom. Má za to, že kolízny opatrovník nekoná v záujme maloletých detí, poškodzuje navrhovateľa a naopak podporuje v konaní matku maloletých detí. Nadobudol dojem, že akýkoľvek úkon, ktorý navrhovateľ vykoná, je vykladaný v jeho neprospech. Kolízny opatrovník podľa jeho názoru neprístupuje rovnako k obom maloletým deťom, keď na vôľu jedného prihliada a na vôľu druhého neprihliada.

16. Krajský súd ako súd odvolací (§ 34 CSP) odvolanie prejednal na pojednávaní nariadenom na jeho prejednanie (§ 385 ods. 1 CSP) a rozsudok okresného súdu podľa ust. § 37 ods. 1, 2 CSP ako vecne správny potvrdil.

17. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s dôvodmi napadnutého rozsudku okresného súdu, ktorý pri rozhodovaní vychádzal z dostatočne zisteného skutkového stavu veci, z ktorého vyvodil aj správne právne závery. Aj podľa názoru odvolacieho súdu v súdenej veci neboli splnené podmienky na zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom. Tá skutočnosť, že otec maloletých detí sa už nestará o hospodárstvo, svoju pracovnú činnosť vykonáva väčšinou online a má vyriešenú svoju bytovú otázku, nie je podstatnou skutočnosťou na rozhodnutie o takejto zmene. Že v pôvodnom konaní, resp. v konaní o rozvoze manželstva rodičov maloletých detí sa prihliadalo na tú skutočnosť, že otec maloletých detí sa stará o hospodárstvo (hospodársky dobytok), ešte neznamená, že neexistencia hospodárstva navrhovateľa potom, čo maloleté deti boli zverené do výchovy matke, má byť tou podstatnou skutočnosťou, v dôsledku ktorej je treba predošlé rozhodnutie o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom zmeniť. Maloleté deti sú zverené do starostlivosti matky, ktorá má taktiež svoju bytovú otázku vyriešenú. V starostlivosti matky o maloleté deti neboli zistené zo strany kolízneho opatrovníka žiadne nedostatky a matka ani v najmenšom nebráni v styku otca s maloletými deťmi. K navrhovateľom navrhutej úprave striedavej starostlivosti o maloleté deti odvolací súd poukazuje na to, že otec maloletých v návrhu na začatie konania nenavrhol striedavú starostlivosť o deti. V písomnom vyjadrení k vyjadreniu matky dokonca výslovne uviedol, že so striedavou starostlivosťou nesúhlasí, pričom s terajším návrhom otca na úpravu striedavej starostlivosti nesúhlasí ani matka maloletých detí a ani kolízny opatrovník maloletých detí, ktorý s ňou nesúhlasil s dôvodu, že táto by neplnila svoj účel a nie je v záujme maloletých detí. Vzťah medzi rodičmi nie

je založený na vzájomnom rešpekte a úcte a rodičovský konflikt sa stále prehľbuje. Medzi rodičmi neexistuje konštruktívna komunikácia, nevedia sa dohodnúť na základných potrebách maloletých detí a vo výchove majú rozdielne názory. S týmto stanoviskom kolízneho opatrovníka sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje.

18. Pokiaľ ide o námietku otca maloletých detí, že súd pri rozhodovaní neprihliadol na stanovisko maloletého Q., ktorý sa vyjadril v tom smere, že chce bývať u otca, odvolací súd podotýka, že okresný súd venoval vyjadreniu maloletých detí náležitú pozornosť a na základe zistenej situácie - skutkového stavu, keď starší Q. ako aj mladší I. súdu uviedli, že aj keď chodievajú k otcovi, prevažnú väčšinu vecí majú u matky, obidvaja maloletí majú dobrý vzťah k obidvom svojim rodičom, obidvoch majú rovnako radi, z rodičov za prísnejšiu považujú svoju matku a ani jeden z nich kolíznemu opatrovníkovi ani súdu neuviedli nedostatky v starostlivosti matky príp. otca o nich, pri rozhodovaní okresný súd správne prihliadol na záujmy obidvoch maloletých detí, na ich citové väzby, vývinové potreby a stabilitu ich výchovného prostredia, ako aj ich právo na zachovanie ich vzťahu k obidvom svojim rodičom. Správne zaujal právny záver, že záujem maloletých detí nemožno vidieť len v tom, že za každú cenu sa musí rešpektovať vytvorený faktický stav a nebolo by to vhodné najmä vtedy, ak by tento stav bol vyvolaný bezdôvodným nerešpektovaním súdnych rozhodnutí. Maloleté deti samé nemôžu úplne posúdiť, aké výchovné prostredie je v ich záujme, i keď ich názoru súd musí venovať náležitú pozornosť zodpovedajúcu ich veku a rozumovej vyspelosti.

19. K vyššie uvedenému záveru okresného súdu odvolací súd dopĺňa, že kritérium prania dieťaťa má v rozhodovacom procese významnú úlohu, čím názor dieťaťa nemôže ostať nepovšimnutý s prihliadnutím na jeho vek a rozumovú vyspelosť odrážajúcu jeho schopnosť samostatne sa vyjadriť. V konečnom dôsledku však posúdenie záujmu dieťaťa prináleží súdu. Pranie dieťaťa je dôležité, musí byť zohľadnené, čím je dieťa staršie, tým má jeho názor väčšiu váhu, u mladších detí, najmä v predškolskom veku, súdy hodnotia názor s prihliadnutím k ich veku a rozumovej vyspelosti. Úlohou súdu je však riešiť situáciu komplexným náhľadom, teda aj s ohľadom na ďalšie relevantné zákonom chránené hodnoty a práva všetkých dotknutých osôb a je úlohou súdu prijať čo najlepšie opatrenie v záujme maloletého dieťaťa. Maloleté deti majú nepochybne právo na oboch rodičov a odvolací súd je presvedčený, že pre ďalší zdravý vývoj maloletých, najmä maloletého Q., je bezpečným a stabilným prostredím prostredie matky. Matka je v súčasnosti spôsobilá poskytovať maloletým deťom stabilné výchovné prostredie, ktoré je z hľadiska dochádzania či do školy alebo za účelom vykonávania športových aktivít maloletého Q. vhodnejšie. Matka maloleté deti vedomým spôsobom neovplyvňuje voči otcovi, umožňuje deťom neobmedzený kontakt so svojim otcom a v tejto situácii maloletých Q. pretláča svoju vôľu a neochotu podriaďovať sa návrhom z matkinej strany. Esenciálnym a primárnym kritériom pri všetkých rozhodnutiach týkajúcich sa detí musí byť vždy najlepší záujem maloletého dieťaťa. Na jednej strane sa vyžaduje udržiavanie väzieb dieťaťa s jeho rodinou, okrem prípadov, keď sa konkrétna rodina preukáže ako nevhodná, na druhej strane je v záujme dieťaťa, aby bola jeho výchova zabezpečená v stabilnom prostredí. Zo strany orgánov verejnej moci sa vyžaduje rozhodovanie zachovávajúce rovnováhu medzi záujmami dieťaťa a záujmami rodičov, pričom osobitná pozornosť v tomto procese musí byť venovaná najlepšiemu záujmu dieťaťa, ktorý v závislosti na jeho povahe a význame môže nad záujmami rodičov prevážiť. Záujem dieťaťa je síce potrebným hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí a je preto nevyhnutné, aby pri akomkoľvek súdnom rozhodovaní týkajúcom sa detí bol ich najlepší záujem skúmaný a posudzovaný ako určujúce kritérium pre konečné rozhodnutie - nech sa jedná o akékoľvek konanie týkajúce sa maloletého dieťaťa, ale najlepší záujem dieťaťa je ako koncept flexibilný a vždy by mal byť posudzovaný a definovaný individuálne s ohľadom na konkrétnu situáciu, v ktorej sa dotknuté dieťa nachádza, pričom pozornosť je potrebné venovať jeho osobným pomerom, situácii a potrebám. Pri rozhodovaní týkajúcom sa dieťaťa je potrebné posudzovať a určiť jeho najlepší záujem a hodnotiť možný dopad rozhodnutia na dané dieťa. V rozhodnutí musí byť vyložené, čo príslušný orgán (v danom prípade súd prvej inštancie) považoval za najlepší záujem dieťaťa, na základe akých kritérií k tomuto záveru dospel a príp. ako bol najlepší záujem dieťaťa meraný s ďalšími dôležitými záujmami či právami.

20. Okresný súd správne v napadnutom rozsudku skonštatoval, že maloleté deti samé nemôžu úplne posúdiť, aké výchovné prostredie je v ich záujme a správne posúdil, že v súčasnosti existujúci, teda faktický stav je vyvolaný bezdôvodným nerešpektovaním súdneho rozhodnutia. Odvolací súd sa stotožňuje so stanoviskom kolízneho opatrovníka uvedenom v jeho vyjadrení zo dňa 15. 11. 2021, že maloletý Q. je vo veku, kedy si vyberá, čo je pre neho výhodnejšie a môže túto skutočnosť aj využívať nesprávnym smerom. Rodičia spolu nekomunikujú o potrebách maloletých detí a k výchove maloletých

detí majú odlišné postoje, a to, že sa správanie maloletého Q. zmenilo nielen k matke, ale aj v škole, bolo preukázané súdu predložením správy triednej učiteľky. Tá skutočnosť, že maloletý Q. si vyberá, čo je pre neho výhodnejšie (byť u otca), ešte neznamená, že je to aj v jeho najlepšom záujme, najmä za situácie, keď sám maloletý Q. považuje matku za trošku prísnejšiu a vyberá si toho z rodičov, ktorý je vo vzťahu k nemu benevolentnejší a tolerantnejší.

21. Odvolací súd tiež uvádza, že vyššie uvedené závery by nemali byť vnímané ako „vŕfázstvo“ matky, či „prehra“ otca. Obaja rodičia majú na výber, či zotrávajú výlučne na svojich postojoch týkajúcich sa ich vzájomnej komunikácie, alebo „zostúpia zo svojich vlastných výšin dole“ a nájdu spoločnú reč s cieľom spolu pôsobiť na zabezpečenie všestranného rozvoja maloletých detí. Nezostáva než dúfať v naplnenie druhej z uvedených alternatív. Odvolací súd tiež pripomína, že rozhodnutie súdu o úprave výchovných pomerov nemá povahu rozhodnutia absolútne konečného, a teda nezmeniteľného. Urovanie vzájomných vzťahov medzi rodičmi, snaha o nájdenie spoločného konsenzu nad spôsobom výchovy maloletých detí s ohľadom na ich najlepšie záujmy by však mali byť predpokladom pre prehĺbenie rodinných väzieb a dôvodom na úpravu doterajších výchovných pomerov k maloletým v čo najlepšom záujme pre deti, a nie ich cieľom. Na podklade vyššie uvedeného odvolací súd rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil, a to aj vo výroku o náhrade trov konania, ktorý je od rozhodnutia vo veci samej závislý.

22. Tak ako súd prvej inštancie, aj odvolací súd rozhodol o náhrade trov konania podľa ust. § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak. Vzhľadom na uvedené odvolací súd rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

23. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP). Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie,

lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,

- a) ktorému súdu je určené,
- b) kto ho robí,
- c) ktorej veci sa týka,
- d) čo sa ním sleduje a
- e) podpis.

(§ 127 ods. 1 CSP)

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 CSP).

Strany konania majú možnosť zvoliť si advokáta alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP). Žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty, môže zároveň so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci (§ 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Ak má dovolanie vady podľa § 429 a dovolateľ na výzvu súdu prvej inštancie na odstránenie väd neodstráni vady, následkom neodstránenia väd dovolania je odmietnutie dovolania.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie ani na základe výzvy na plnenie (§ 379 ods. 1 a 2 CMP), môže mu súd uložiť pokutu do 1.000,- € (§ 382 ods. 1 CMP), rozhodnúť o zastavení výplaty rodičovského príspevku a prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa (§ 383 ods. 1 CMP) alebo odňať maloletého tomu, u koho podľa rozhodnutia nemá byť a postarať sa o jeho odovzdanie tomu, komu bolo podľa rozhodnutia zverené, alebo tomu, komu rozhodnutie priznáva právo na styk s maloletým po obmedzený čas, alebo tomu, kto je oprávnený neoprávnenne premiestneného alebo zadržaného maloletého prevziať (§ 386 ods. 1 CMP) a to všetko aj bez návrhu (§ 376 ods. 2 CMP).